

Extinderea NATO

Conform articolului 10 din Tratatul Atlanticului de Nord, Partile pot, prin acord unanim, sa invite sa adere la Tratat orice alt stat european susceptibil de a favoriza dezvoltarea principiilor prezentului Tratat si de a contribui la securitatea regiunii Atlanticului de Nord.

Dupa cum am aratat deja, NATO a primit noi membri pe durata întregii sale existente. Acest lucru este explicabil prin mutatiile care au avut loc pe scena internationala o data cu prabusirea statelor comuniste, antrenând schimbari fundamentale la nivel securitar, dar si ca urmare a evolutiei realitatilor internationale în ansamblul lor si a noilor provocari si amenintari carora trebuie sa le faca fata organizatiile internationale în noul mileniu.

Invitate sa se alature Aliantei la Summit-ul de la Madrid, din 1997, Polonia, Cehia si Ungaria

au devenit membre cu drepturi depline în 1999. Acesta era primul pas dintr-o strategie de extindere mult mai larga, ce avea sa se continue, în 2002, prin invitarea a sapte noi state est-europene (la summit-ul de la Praga), de a adera la NATO.

Dimensiunea extinderii, ca si necesitatea de a face din Alianta o forta eficienta si operationala în conditii si zone din cele mai diverse au determinat o atentie sporita fata de acest cel mai recent val de aderare. Astfel, Alianta a lansat Planul de actiune pentru aderare, menit sa ajute statele candidate, permitându-le sa obtina consiliere, ajutor si sprijin practic în legatura cu toate aspectele aderarii. Fara a constitui o garantie de aderare sau o simpla lista de conditii si criterii care trebuie îndeplinite si respectate, Planul este un instrument extrem de util pentru statele interesate care, prin schimbul de informatii, pot afla, reactiile si avizele concrete ale NATO referitoare la pregatirea lor în vederea unei viitoare aderari.

Planul de actiune pentru aderare respecta principiul autodiferentinerii, statele fiind libere sa aleaga acele elemente din Plan care sunt cel mai bine adaptate prioritatilor si specificitatii lor nationale.

Lansat în 1999, la acest Plan au participat noua state: Albania, Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania, România, Slovacia, Slovenia si Fosta Republica Iugoslava a Macedoniei.

Fiecare membru a elaborat un program national anual de pregatire pentru aderare, vizând probleme politice si economice, militare si de aparare, aspecte legate de resurse, probleme de securitate si juridice. Ele si-au fixat propriile obiective, scopuri si calendare de activitati.

Continutul programelor nationale tine însa cont de obiectivele pe care Alianta le asteapta a fi atinse de statele candidate, în diferite domenii:

a) obiective politice si economice: reglementarea pe cale pasnica a oricarui conflict teritorial extern, a oricarei neînțelegeri de natura etnica, suprematia legii si respectarea drepturilor omului, instaurarea unui control democratic asupra fortelor armate si promovarea stabilitatii si a bunastarii prin libertate economica, justitie sociala si o atitudine responsabila în materie de mediu.

b) obiective de securitate si aparare: capacitatea statelor candidate de a contribui la apararea colectiva si la noile misiuni ale Aliantei. Participarea în cadrul Parteneriatul pentru Pace detine, de asemenea, un rol foarte important.

c) resursele vizeaza necesitatea ca orice stat candidat sa aloce suficiente resurse apararii, astfel încât sa faca fata obligatiilor ce vor decurge din angajamentele colective ale Aliantei, în momentul în care va deveni membru.

d) aspectele de securitate se refera la necesitatea ca tarile candidate sa vegheze la instituirea procedurilor care garanteaza securitatea informatiilor sensibile.

e) aspectele juridice vizeaza necesitatea compatibilitatii între legislatiile statelor candidate si dispozitiile si acordurile reglementând cooperarea în interiorul NATO.

În momentul în care se considera ca un stat îndeplineste aceste criterii si ca includerea sa în Alianta poate servi intereselor politice si strategice globale ale acesteia si contribui la stabilitatea continentului european, exista toate premisele ca respectivul stat sa devina membru deplin al NATO.

Cea mai recenta extindere a fost finalizata, dupa cum am aratat mai înainte, în primavara anului 2004, summit-ul NATO de la Istanbul (din iunie 2004) fiind prima reuniune importanta a Aliantei largite.

România si NATO

Unul dintre obiectivele prioritare ale politicii externe si interne a României dupa prabusirea comunismului l-a constituit aderarea la NATO.

Primele relatii ale României cu NATO dateaza din anul 1990, când, printr-o scrisoare oficiala, secretarul general al NATO (pe atunci Manfred Wornier) era invitat sa viziteze România si în care se sugera, de asemenea, ideea acreditarii unui ambasador român la NATO. România a adresat formal cererea de aderare la Alianta Nord-Atlantica în 1993. De atunci si pâna în prezent, România a participat la diferite programe, initiative si actiuni ale Organizatiei. Primul pas concret în acest sens a fost participarea României la Parteneriatul pentru Pace, înca din 1994.

În plan intern, România a demarat procesul de reforma a sistemului de aparare, a lansat Planul anual de pregatire pentru aderare (în cadrul mai larg definit de Planul de actiune în vederea admeririi de noi membri, elaborat de NATO în 1999) si, în urma Summit-ului de la Praga (21-22 noiembrie 2002), a elaborat un calendar pentru finalizarea reformelor.

Dupa cum am aratat, România a fost invitata sa adere la NATO în noiembrie 2002. Dupa încheierea procedurii de ratificare, în tarile membre ale NATO, a Protocolului de aderare a României la NATO si în urma ratificarii acestuia de catre Parlamentul României, începând din 2004, tara noastra este membru cu drepturi depline al Aliantei Nord-Atlantice.